

PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZEDSZKOLU NR 43 W BIELSKU-BIAŁEJ

*Postępowanie z dzieckiem przejawiającym zachowania agresywne oraz w
sytuacjach kryzysowych*

13 kwietnia 2026 r.

Dokument wewnętrzny placówki

Opracowanie zgodne z obowiązującymi przepisami prawa oświatowego

SPIS TREŚCI

- I. Podstawy prawne
- II. Cele i zakres stosowania procedur
- III. Definicje
- IV. Procedura postępowania z dzieckiem przejawiającym zachowania agresywne
- V. Postanowienia końcowe
- VI. Załączniki

I. PODSTAWY PRAWNE

Procedury opracowano w oparciu o następujące akty prawne:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) – w szczególności art. 72 dotyczący ochrony praw dziecka.
2. Konwencja o prawach dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2024 r. poz. 737 ze zm.).
4. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz. U. z 2024 r. poz. 750 ze zm.).
5. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz. U. z 2024 r. poz. 986 ze zm.).
6. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn.: Dz. U. z 2023 r. poz. 2809 ze zm.).
7. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (tekst jedn.: Dz. U. z 2024 r. poz. 17 ze zm.) – w szczególności art. 162 (obowiązek udzielenia pomocy) oraz art. 304 k.p.k. (społeczny obowiązek zawiadomienia o przestępstwie).
8. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tekst jedn.: Dz. U. z 2024 r. poz. 424).
9. Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 978).
10. Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1606) – tzw. „ustawa Kamilka”, wprowadzająca obowiązek opracowania i stosowania Standardów Ochrony Małoletnich.
11. Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (tekst jedn.: Dz. U. z 2024 r. poz. 560).
12. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (tekst jedn.: Dz. U. z 2023 r. poz. 1798).
13. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1604 ze zm.).
14. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1646 ze zm.).
15. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870).
16. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (tekst jedn.: Dz. U. z 2024 r. poz. 275 ze zm.).
17. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719 ze zm.).
18. Statut przedszkola oraz wewnętrzne regulaminy obowiązujące w placówce.

II. CELE I ZAKRES STOSOWANIA PROCEDUR

§ 1. Cele procedur

Celem niniejszych procedur jest:

- zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom przebywającym w przedszkolu oraz personelowi placówki,
- ujednolicenie sposobu postępowania pracowników w sytuacjach trudnych wychowawczo i kryzysowych,
- ochrona zdrowia i życia dzieci w sytuacjach zagrożenia,
- skuteczne reagowanie na przejawy agresji oraz minimalizowanie jej skutków,
- współpraca z rodzicami (opiekunami prawnymi) oraz instytucjami wspierającymi rozwój i bezpieczeństwo dziecka,
- realizacja zadań wynikających ze Standardów Ochrony Małoletnich.

§ 2. Zakres stosowania

1. Procedury obowiązują wszystkich pracowników przedszkola: dyrektora, nauczycieli, pomoc nauczyciela, woźne oddziałowe, personel administracyjny i obsługi.
2. Z procedurami powinni zostać zapoznani rodzice (opiekunowie prawni) dzieci uczęszczających do przedszkola.
3. Treść procedur jest dostępna w sekretariacie placówki oraz publikowana na stronie internetowej przedszkola.

III. DEFINICJE

Ilekroć w procedurach jest mowa o:

dziecku – rozumie się przez to wychowanka przedszkola;

rodzicu – rozumie się przez to także opiekuna prawnego oraz osobę sprawującą pieczę zastępczą nad dzieckiem;

nauczycielu – rozumie się przez to nauczyciela wychowania przedszkolnego oraz nauczyciela specjalistę (logopedę, psychologa, pedagoga, terapeutę);

agresji – rozumie się przez to każde celowe działanie skierowane na osobę lub przedmiot, mające na celu wyrządzenie szkody, krzywdy lub bólu – fizycznego bądź psychicznego;

sytuacji kryzysowej – rozumie się przez to nagłe zdarzenie zagrażające zdrowiu lub życiu dzieci albo pracowników placówki, wymagające natychmiastowej interwencji;

dyrektorze – rozumie się przez to dyrektora przedszkola lub osobę przez niego upoważnioną do działania w jego zastępstwie.

Formy agresji u dzieci w wieku przedszkolnym

agresja fizyczna – bicie, popychanie, kopanie, gryzienie, drapanie, szarpanie za włosy, plucie, rzucanie przedmiotami;

agresja słowna – wyzwiska, przezywanie, krzyk, groźby, ośmieszanie, wykluczanie z zabawy;

agresja przedmiotowa – celowe niszczenie zabawek, prac plastycznych, pomocy dydaktycznych, mebli;

agresja skierowana na siebie (autoagresja) – uderzanie się, gryzienie, drapanie własnego ciała, uderzanie głową o przedmioty;

agresja relacyjna – manipulowanie relacjami w grupie, izolowanie wybranego dziecka, prowokowanie konfliktów.

IV. PROCEDURA POSTĘPOWANIA Z DZIECKIEM PRZEJAWIAJĄCYM ZACHOWANIA AGRESYWNE

§ 1. Cel procedury

Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i pracownikom przedszkola oraz wypracowanie jednolitego sposobu reagowania nauczycieli na zachowania agresywne wychowanków, niezależnie od ich źródła i nasilenia.

§ 2. Reagowanie nauczyciela w trakcie wystąpienia zachowania agresywnego

W chwili wystąpienia zachowania agresywnego nauczyciel obowiązany jest:

1. natychmiast przerwać zachowanie agresywne – stanowczo, krótko i jednoznacznie nazwać, co jest niedozwolone (np. „Stop. Nie wolno bić.”);
2. rozdzielić dzieci uczestniczące w incydencie i zapewnić bezpieczeństwo poszkodowanemu – w pierwszej kolejności udzielić mu pomocy i pocieszenia;
3. ocenić sytuację pod kątem ewentualnych obrażeń – w razie potrzeby udzielić pierwszej pomocy oraz wezwać pomoc medyczną, zgodnie z procedurą wypadkową;
4. nigdy nie stosować wobec dziecka przemocy fizycznej, nie krzyczeć, nie poniżać, nie używać kar cielesnych ani gróźb;
5. wyciszyć dziecko agresywne – odprowadzić w spokojne miejsce, zapewnić obecność dorosłego, nie zostawiać dziecka samego;
6. po uspokojeniu się dziecka przeprowadzić z nim krótką rozmowę dostosowaną do jego wieku – nazwać emocje, wskazać prawidłowe sposoby ich wyrażania, ustalić zadośćuczynienie symboliczne (np. przeprosiny, pomoc poszkodowanemu);
7. zadbać o powrót grupy do rytmu dnia, nie eksponując incydentu wobec innych dzieci.

§ 3. Działania krótkoterminowe (do końca dnia pobytu dziecka)

1. Nauczyciel sporządza **notatkę służbową** opisującą zdarzenie (data, godzina, miejsce, uczestnicy, przebieg, świadkowie, podjęte działania).
2. Nauczyciel niezwłocznie informuje Dyrektora przedszkola o zdarzeniu, zwłaszcza gdy nastąpiło naruszenie nietykalności cielesnej dziecka lub spowodowano obrażenia.
3. Podczas odbioru dziecka nauczyciel przekazuje rodzicom (opiekunom prawnym) informację o zdarzeniu – rzeczowo, bez ocen i z poszanowaniem godności dziecka.
4. Rodzice dziecka poszkodowanego są informowani o zdarzeniu, podjętych działaniach oraz stanie zdrowia dziecka.
5. W przypadku obrażeń zdarzenie odnotowuje się w rejestrze wypadków.

§ 4. Działania długoterminowe (przy zachowaniach powtarzających się)

1. Nauczyciel prowadzi obserwację dziecka i dokumentuje sytuacje agresywne (Karta obserwacji – **Załącznik nr 1**).
2. Nauczyciel organizuje rozmowę z rodzicami w celu rozpoznania możliwych przyczyn agresji (np. sytuacja rodzinna, zdrowotna, zmiana otoczenia, naśladowanie wzorców medialnych).
3. Z udziałem rodziców opracowuje się **Indywidualny Plan Wsparcia Wychowawczego** określający: cele, oddziaływania w przedszkolu, oddziaływania w domu, sposób monitorowania efektów.

4. Dyrektor – we współpracy z nauczycielem, psychologiem lub pedagogiem przedszkolnym – obejmuje dziecko pomocą psychologiczno-pedagogiczną zgodnie z rozporządzeniem MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r.
5. W razie potrzeby nauczyciel lub Dyrektor kieruje rodziców do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w celu pogłębionej diagnozy.
6. Brak współpracy ze strony rodziców, eskalacja zachowań lub uzasadnione podejrzenie zaniedbania bądź przemocy domowej – uzasadnia uruchomienie procedury „**Niebieskie Karty**” oraz zawiadomienie sądu rodzinnego (wniosek o wgląd w sytuację rodziny – na podstawie art. 572 Kodeksu postępowania cywilnego).
7. W przypadku utrzymywania się, pomimo podejmowanych przez nauczycieli i specjalistów działań wychowawczych, profilaktycznych i pomocowych, powtarzających się zachowań agresywnych dziecka, które zagrażają bezpieczeństwu lub zdrowiu innych dzieci, pracowników przedszkola lub samego dziecka, Dyrektor przedszkola dokonuje ponownej analizy sytuacji oraz skuteczności dotychczas zastosowanych działań.
8. W ramach podejmowanych działań Dyrektor może, w szczególności, zasięgnąć opinii nauczycieli, psychologa, pedagoga specjalnego oraz innych specjalistów pracujących z dzieckiem, a także przeprowadzić rozmowę z rodzicami dziecka w celu ustalenia dalszych działań wspierających i zapewniających bezpieczeństwo.
9. Jeżeli podejmowane działania nie przynoszą oczekiwanej poprawy funkcjonowania dziecka, a jego zachowania nadal w sposób istotny zakłócają funkcjonowanie grupy lub powodują zagrożenie dla bezpieczeństwa innych dzieci, Dyrektor przedszkola, mając na uwadze dobro i bezpieczeństwo wszystkich wychowanków, może podjąć decyzję o zmianie oddziału, do którego uczęszcza dziecko, z uwzględnieniem możliwości organizacyjnych przedszkola oraz potrzeb rozwojowych dziecka.
10. W przypadku, gdy zachowania dziecka mają charakter długotrwały i powtarzający się, a zastosowane przez nauczycieli, specjalistów i Dyrektora przedszkola działania nie przynoszą poprawy, a jednocześnie zachodzą przesłanki określone w **Statucie Przedszkola** uzasadniające skreślenie dziecka z listy wychowanków, Dyrektor może wszcząć postępowanie w sprawie skreślenia dziecka z listy wychowanków, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz postanowieniami Statutu.
11. Wniosek rodziców innych dzieci o skreślenie dziecka z listy wychowanków może zostać przyjęty przez Dyrektora przedszkola jako zgłoszenie dotyczące sytuacji wychowawczej i bezpieczeństwa w grupie. Złożenie takiego wniosku nie powoduje automatycznego skreślenia dziecka z listy wychowanków. Dyrektor dokonuje analizy zgłoszonych okoliczności oraz podejmuje działania zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i Statutem Przedszkola.
12. Dyrektor Przedszkola zwołuje posiedzenie **Rady Pedagogicznej** w celu przedstawienia i omówienia sytuacji dziecka oraz podjęcia uchwały w sprawie skreślenia dziecka z listy wychowanków, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz postanowieniami Statutu Przedszkola.
13. W przypadku podjęcia przez Radę Pedagogiczną uchwały o skreśleniu dziecka z listy wychowanków, Dyrektor przedszkola podejmuje w tej sprawie decyzję administracyjną zgodnie z art. 68 ust. 2 Prawa oświatowego.
14. W przypadku dziecka realizującego obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne działania Dyrektora, Rady Pedagogicznej, nauczycieli i specjalistów prowadzone są z uwzględnieniem obowiązku zapewnienia dziecku możliwości realizacji rocznego przygotowania przedszkolnego zgodnie ze Statutem Przedszkola.

15. Przed podjęciem decyzji o skreśleniu dziecka Dyrektor przedszkola informuje rodziców o przyczynach planowanego skreślenia oraz umożliwia im przedstawienie stanowiska w sprawie.

§ 5. Sytuacje wymagające szczególnego postępowania

Jeżeli zachowanie agresywne dziecka stwarza bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia lub życia innych osób (np. uderzanie ciężkim przedmiotem, długotrwały atak histeryczny, autoagresja prowadząca do obrażeń):

1. Nauczyciel natychmiast wzywa drugiego pracownika placówki (np. poprzez interkom).
2. Drugi pracownik przejmuje opiekę nad dziećmi, tak aby nauczyciel mógł wyjść z dzieckiem agresywnym w bezpieczne miejsce.
3. Nauczyciel pozostaje z dzieckiem agresywnym, zachowując bezpieczny dystans; nie krępuje dziecka siłowo, chyba że jest to bezwzględnie konieczne dla zatrzymania samouszkodzenia lub bezpośredniego ataku na inną osobę – wówczas stosuje wyłącznie minimum siły niezbędnej do unieruchomienia (objęcie ramieniem, przytrzymanie ręki).
4. Dyrektor jest powiadamiany niezwłocznie – decyduje o ewentualnym wezwaniu **pogotowia ratunkowego** (tel. 112 lub 999), jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie, że stan dziecka wymaga interwencji medycznej.
5. Rodzice (opiekunowie) są niezwłocznie wzywani do placówki.
6. Z przebiegu zdarzenia sporządza się protokół, który jest przechowywany w dokumentacji dziecka.

§ 6. Współpraca z rodzicami

1. Rodzice są informowani o każdym przypadku zachowania agresywnego dziecka – tego samego dnia, w sposób dyskretny i z poszanowaniem godności rodziny.
2. W przypadku powtarzających się zachowań agresywnych dyrektor, psycholog lub pedagog specjalny zaprasza rodziców na spotkanie z udziałem nauczyciela i/lub specjalisty.
3. Z każdego spotkania sporządza się notatkę, którą podpisuje obie strony (**Załącznik nr 2 – Karta rozmowy z rodzicem**).
4. W przypadku powtarzających się zachowań agresywnych rodzic podpisuje zgodę na procedurę wychowawczą obejmującą holding dziecka (**Załącznik nr 3**).
5. Rodzice mają obowiązek współpracować z placówką w zakresie ujednolicenia oddziaływań wychowawczych. Odmowa współpracy odnotowywana jest w dokumentacji, a w uzasadnionych przypadkach – stanowi podstawę zawiadomienia sądu rodzinnego.

V. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Procedury wchodzi w życie z dniem ich zatwierdzenia przez Dyrektora przedszkola na podstawie zarządzenia dyrektora.
2. Wszyscy pracownicy placówki zobowiązani są do zapoznania się z treścią procedur, co potwierdzają własnoręcznym podpisem na liście pracowników.
3. Rodzice/opiekunowie prawni zostają poinformowani o treści procedur na zebraniu organizacyjnym oraz mają do nich stały dostęp w sekretariacie placówki i na stronie internetowej.
4. Procedury podlegają analizie i aktualizacji – w szczególności w razie zmiany przepisów prawa, zmiany organizacji pracy placówki lub po wystąpieniu zdarzenia uzasadniającego ich modyfikację.
5. Każdy pracownik ma prawo i obowiązek zgłosić Dyrektorowi propozycje zmian w procedurach.
6. W sprawach nieuregulowanych niniejszymi procedurami zastosowanie mają przepisy powszechnie obowiązującego prawa oraz wewnętrzne regulacje placówki.

Zatwierdzono:

.....
(data i podpis dyrektora przedszkola)

VI. ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1 – Karta obserwacji zachowań agresywnych dziecka

Imię i nazwisko dziecka:	
Grupa / wiek:	
Nauczyciel prowadzący obserwację:	
Data obserwacji:	
Miejsce zdarzenia:	
Opis zachowania (co się wydarzyło):	
Sytuacja poprzedzająca (kontekst, wyzwalacze):	
Osoby uczestniczące / świadkowie:	
Czas trwania zachowania:	
Reakcja dziecka po interwencji:	
Podjęte działania:	
Informacja przekazana rodzicom (data, sposób):	
Wnioski / dalsze działania:	

.....
(podpis nauczyciela)

Załącznik nr 2 – Karta rozmowy z rodzicem

Imię i nazwisko dziecka:	
Grupa:	
Data rozmowy:	
Osoby uczestniczące w rozmowie:	
Powód spotkania:	
Przebieg rozmowy (najważniejsze ustalenia):	
Stanowisko rodzica:	
Uzgodnione działania ze strony placówki:	
Uzgodnione działania ze strony rodziny:	
Uwagi:	

.....
(podpis rodzica)

.....
(podpis nauczyciela / dyrektora)

Bielsko-Biała, dn.....

Przedszkole nr 43 w Bielsku-Białej
ul. Jakuba Jasińskiego 1
43-300 Bielsko-Biała

Wyrażam zgodę na zastosowanie wobec mojego dziecka

.....

(imię i nazwisko dziecka)

Poniższej procedury wychowawczej w przypadku wystąpienia u dziecka zachowań agresywnych zagrażających zdrowiu i bezpieczeństwu jego samego, innych dzieci lub nauczycieli

1. Polecenie ustne powtórzone w razie potrzeby
2. Próba podjęcia wykonania prośby razem z dzieckiem (bycie blisko, wzięcie dziecka za rękę)
3. Odsunięcie/wyciszenie dziecka w sytuacji problemowej – prośba , by dziecko chwilę odpoczęło na krzeselku, bądź wyprowadzenie z sali i pozostanie poza grupą pod opieką dorosłego do czasu, gdy dziecko się uspokoi.
4. Przytrzymanie dziecka np. za rękę.
5. Holding – trzymanie dziecka w uścisku, całkowite zabezpieczenie osób znajdujących się wokół przed kopnięciem czy biciem przez dziecko.

.....

(podpis rodzica/opiekuna prawnego)